

Rok 1010

Grónan krácel temnými uličkami města. Kroky zněly na kamelech jako kapky v krápníkové jeskyni a z nebe už zmizely i poslední hvězdy. Světle modrá barva oblohy byla stejně chladná jako Gróňanův pohled.

Šel po Via Nova kolem zanedbaných domů se spícími nájemníky, podél rozvalin Tiberiova paláce a Titových lázní a okolo zbytků velkého cirku. Kočky se před ním plížily do stínů a kulhaví toulaví psi se zvedali a uskakovali na stranu. Toho rána patřil k prvním živým tvorům. Procházel úzkými uličkami, kde vzduch čpěl plísni i močí, kolem kostelů a katedrál, kolem stavenišť s kladkostroji a odpočívajícími zdvižemi. Všude kolem byla lana, lešení, trámy a kameny, vyrovnané do hald i jen tak na hromadách. Toho si však nevšímal.

Zabočil mezi zbytky staré ulice Vicus Tuscus, kudy Římané v dávné minulosti přiváděli bílé krávy, aby je obětovali Saturnovým dcerám. Šel po Via Aurelia až k Aemiliovu mostu, který se s šesti oblouky klenul nad vodami Tibery. Seskočil ze schodů a vydal se po nábreží jižním směrem. Vlasy měl světlé jako kosti vysušené a vybělené větrem. Řeka, stejně rychlá jako jeho kroky, byla vznešená a těžká. Těžká jako osud sám. Těžká jako loď s dračí hlavou na přídi, když ji vesla ženou po klidné vodě.

Z jedné z lodí se ozývaly hlasy mužů, kteří se právě probudili. Někdo koulal nějaký sud. Začínalo ráno. Cestu si načasoval správně.

Těžká kotevní lana vedla k rezavým železným kruhům. Lana z jiných lodí pro něj však byla vzduchem, ničím. Jako sláma či konopí vedle zlatého náramku. Bezcenná.

Vtom se před ním objevila loď, již hledal. A zase měl pocit, jako by se v něm, v nejtemnějších hlubinách jeho nitra, svíjelo a kroutilo něco těžkého.

Zastavil se a prohlížel si její obrysy od dračí hlavy se zahnutými čelistmi a odhalenými zuby na přídí přes horní okraj paluby a dlouhé řady štítů až k zádi. Ta obrovská dračí loď se halila do těžké temnoty nejčernějšího dehtu a smůly.

A přesto zářila půvabem jako krásná žena při tanci, jako mladá štíhlá dívka v šatech, které se jí za zvuků flétny a rytmu bubnů trou o tělo. Skutečně slyšel hudbu a viděl jí do očí. Věděl, že cena, kterou žádá, je vysoká. Jako Váliho poselství.

Viděl dlouhá snýtovaná dubová prkna, která se stáčela od předního vazu až k zádi. Umně vyřezané a spojené byly i silné palubníky, žebra a dlouhý kýl. Čišela z nich touha po větru, dlouhých cestách a po životě.

Viděl ozdoby podobné šperkům a prstenům na těle tanečnice. Z vnější strany ji řezbář ozdobil tři sáhy velkým obrazem bájného zvířete, jež se v posledním zápase svíjí, bez hlesu zuří a neodvratně směřuje k zániku. Viděl stěžeň, ráhno a stany ze vzdušného lnu, těžké plaňky, barvené štíty a řady run úhledně vytesaných do vnitřních stěn lodi na počest vyšších mocností a mužů tohoto světa.

Gróňan na vydlážděném nábřeží Tibery byl Úlf Skardsdal Hrafns-son. Narodil se na Hornstrandech na Islandu a zabral si zemi v grónské Západní osadě.

Objevil se další muž. Vztyčil se na zádi za řadou čtyř otevřených stanů, které zakrývaly palubu. Hlasitě zívł, shodil ze sebe světlou noční košili a stál tam úplně nahý. Byl urostlý, se širokými rameny i pasem, stehna a trup měl bílé jako mléko a tváře a ruce hnědé od letního slunce a větru. Úlf na něj mohl promluvit, mohl zachytit jeho pohled a zeptat se, jestli smí vstoupit na palubu. Ale neudělal to. Jen si ho tiše prohlížel s vědomím, že pokud se mu tento muž postaví do cesty, tak zemře.

Muž na lodi sáhl po červené košili a v témže okamžiku prořizł ti-cho hlas vycházející z jednoho ze stanů:

„Seš ošklivej jako troll, Odde. Hoď na sebe něco, lidi už vyděsily i menší hrůzy.“

Silák si s úsměvem natáhl košili a odvětil:

„Zavři hubu, Vindbjörne. Sám jsi moc krásy nepobral a snadno bys mohl být ještě ošklivější.“

Třetí hlas zavolal:

„Mohli byste ztichnout, aby se tu dalo spát?“

Muž si natáhl vlněné kalhoty, za neustálého poskakování si nazul boty a zmizel z dohledu.

Za Úlfovým opaskem visela sekera bradatice s protaženým ostrím, kterou zdobilo stříbrné vykládání ve tvaru obličejů. Zobrazovalo napůl člověka, napůl zvíře s vytřeštěnými očima, otevřenou tlamou a vyčeněnými zuby. Byl to jeden z dávných bohů. Touhle sekerou se před šesti pokoleními na pobřeží Galicie a Saracénska oháněl Björn Železný bok.

Úlf došel k lodi a vstoupil na ni. I když lávka nebyla vytažená, vyhoupl se jedním dlouhým krokem až na brlení, protáhl se kolem dvou stanů a byl na palubě. Plaňky na ní měly tmavou barvu a na nich v prostorech mezi palubníky ležela spousta spících mužů. Někteří lehce chrápali. Byly tu i dlouhé řady beden a zboží, zásoby, náradí a výstroj. Vtom se z přidi ozval hluboký hlas:

„Co tu chceš?“

Měl přízvuk z východního Gautlandu nebo ze Švédska. Na přidi na bednách potažených tulení kůží seděli dva muži, zřejmě hlídka z minulé noci, oba v šedých košilích sepnutých sponou a ve světlých lněných kalhotách. Civěli na něj s kyselým výrazem ve tváři.

„Chci mluvit s náčelníkem.“

„Vážně?“

Bez odpovědi se k nim otočil zády. Hlas za ním zněl ještě zlostněji:

„A jak víš, že on chce mluvit s tebou?“

Kráčel na zád, kde bylo místo náčelníka a kormidelníka. Zádová nástavba byla o dvě stopy vyšší než ostatní paluba. Věděl, že široká záda, která tam nahoře vidí, patří muži, jehož hledá. Hlídka ho zezadu častovala nadávkami. Kličkoval palubou a zavadil o jednoho muže, který se posadil a překvapeně na něj zíral. I ostatní unaveně otevírali oči.

Přemýšlel, zda jej v tento den provázejí mocnosti jeho domoviny, které ho uhnětly z látky omleté větrem a tvrzené mrazem. Nebo

jeho krok sledují bystrým zrakem jen norny zpod kořenů stromu? Už mnohokrát je proklet. Jako pravý syn severních břehů přísahal na sílu rodu a na osamělou cestu krevní msty.

2

Hersi Odd Tryggvason si jídlo koupil ve městě den předtím: bílý kulatý chléb a máslo, dvouuchý džbán vody, černé klobásy a krájené sušené hovězí maso. Seděl ztěžka, záda opřená o bednu, a jedl. Ráno bylo tu a za světla se všechno zdálo lepší. Hltal jídlo a mlaskal. Vedle něj se o brlení opíral majestátní meč s tmavou, vyleštěnou čepelí. Jílec i hnědou koženou pochvu zdobily malé bronzové plošky ve franckém stylu.

Spících mužů bylo na palubě méně než obvykle, někteří si v hostincích ve městě našli měkkí postele nebo prodejnou ženu. Normálně bývalo na lodi kolem sto čtyřiceti mužů, dobrá půlstovka Norů, zbytek tvořili Islandčané a Švédí, pár Faeřanů a Dánů, pět drzých Northumbrijců, jeden Ir, dva chlapi z Jižních ostrovů a tři ze Saska. Našli se tu i nějací ze západního a východního Gautlandu.

Mnozí z nich se už proslavili:

Do Norska přijel obrovský Islandčan Eirik Mó Havraní vous a s ním pět z jeho nejlepších mužů, aby mohli plout s touto lodí.

Přijel i Grim Sleve, faerský zabiják, který vždy toužil jen po tom, aby mohl někoho ubít a přidat si další zářez na rukojeť sekery.

Dále tu byl Islandčan Hermund Illugason, bratr Gunnlauga Hadího jazyka, a také černovlasý hersi z Helgolandu s mnoha svými lidmi. Potkali se tu muži z Trændalögu, Hordalandu, Telemarky, Ryggjalandu a Vingulmarky, zločinci i boháči, mlčenliví berserkové i ti, kdo sloužili v králově družině.

Sešli se tu i další, jako Faeřan Ragnvald Brune Ragnvaldsson, bývalý varjag, co sloužil v císařově družině v Miklagardu, Švéd

Tvíbein Skrubbsson a další jemu podobní, zachmuření a silní válečníci. Všichni hledali bohatství a slávu.

Doposud výprava moc úspěšná nebyla, drancování jim valný zisk nepřineslo. Ale zdálo se, že tady v Římě se vše konečně obrací, a to ne díky meči, nýbrž obchodu. Zboží prodávali za mnohem vyšší ceny, než s jakými Odd počítal, a těžké mince se jen hrnuly.

Takové myšlenky se mu honily hlavou, když vtom zaslechl, že se za ním něco hýbe. Nenechal se však zneklidnit. Najednou slyšel, jak hlídka nadává, a otočil se. Před ním stál neznámý muž.

„Jsem Úlf, syn Hrafna Höskuldssona. Zemi jsem si zabral v Grónsku.“

Hlas měl hluboký a drsný. Odd vstal a stiskl nataženou ruku.

„Viděl jsem vás, když jste před dvěma dny připluli.“

Cizinec byl dobře stavěný, středně vysoký. Měl na sobě lněnou košili. Úzký nos měl rovný a přes tvář se mu táhla stará jizva. Jeho ostrý a nesmiřitelný výraz podtrhovalo světlé, klenuté obočí. Bílé vrásky nad lícními kostmi svědčily o tom, že často mhouřil oči v jasném slunci. Kromě modré košile měl na sobě krátké kalhoty z šedé vlny a kožené sandály s překříženými pásky. U šedého opasku z tulení kůže mu visel meč.

„Já jsem Odd Tryggvason z Jære. Dostal ses hodně daleko od domova.“

„Chtěl bych ti, Odde, povědět jeden příběh.“

V takovou chvíli přicházely obvykle na řadu úvody a rodokmeny. Na to však cizinec vůbec nevypadal. Přistoupil k Oddovi blíž a v jeho pohledu se zračila modravá záře sněhu. Stejnou barvu očí už Odd viděl u polárních psů, ti však měli pohled krásný a otevřený. Úlfův byl uzavřený a dalo se těžko říct, co se skrývá za ním.

„Příběh?“

Grónan přikývl. Na chvíli se mezi nimi rozhostilo ticho, pak se Odd usmál a ukázal na palubu.

„Tak to by ses měl asi posadit, ne?“

Posadili se. Úlf seděl v předklonu a Odd s tázavým výrazem. Ještě než padlo další slovo, ucítil Odd, jak se do něj zabodl cizincův zvláštní pohled.

Pak začal Gróňan tiše vyprávět. Mluvil o své cestě z grónské Západní osady, odkud před třemi roky a jedním létem vyplula loď na Island, odtud další do Northumbrie a pak třetí na jih. Na té se plavilo sedmdesát mužů s náčelníkem Tordem Fólasonem. Plenili dlouho a na mnoha místech ve Středním moři, u pobřeží Galicie a Akvitánie, v Saracénsku a na Sicilském ostrově. Na konci léta oblehli jedno město tři dny plavby na západ od Nörvasundu. Když město podlehlo a oni začali obyvatele pobíjet, zkusil si jejich vládce vykoupit život a nabídl jim poklady ukryté ve vnitrozemí.

„Nerozuměli jsme jeho řeči, ale pochopili jsme, že nám něco chce, a někteří z nás se rozhodli, že zjistí, co nám to nabízí. Šli jsme za ním celý den dlouhým neúrodným údolím až k úpatí vysoké hory.“

Odd přikývl a zvedl ruku:

„Poslyš, Úlfe, musím prodávat kožešiny a sejít se s několika obchodníky. Doufám, že tvůj příběh není moc dlouhý, jinak bychom měli pokračovat večer.“

„Není dlouhý.“

„To by tedy být neměl. Obchod s kožešinami je důležitý.“

Odd se usmál, jako by chtěl zmírnit svá ostrá slova, ale Úlf mu úsměv neoplatil:

„Obchod s kožešinami?“

V jeho hlase bylo slyšet sotva znatelné zachvění, jako když je v zemi cítit dusot vzdálených koní. Odd přikývl.

„Řeknu ti, Odde, že tenhle příběh je důležitější než tvůj obchod s kožešinami.“

Teď už se země pod koňskými kopyty přímo otrásala. Zmizel i Odův úsměv.

Úlf pokračoval a vyprávěl, jak je stařec zavedl až k rozvalinám prastarých staveb. V jedné z nich ležela těžká kamenná deska, kterou muselo nadzvednout pět mužů, a ve sklepení pod ní našli pětadvacet zlatých sošek.

Ušetřili život starce i jeho příbuzných, ale odvezli je na trh s otroky do Katalánska, aby je prodali. Tam jim tlumočník přeložil starcova slova, že v jedné jeskyni nedaleko rozvalin leží další poklad: sedm sošek z nejryzejšího zlata. A ještě větší cennost: stoh pergamenů

s mapami a popisem prastaré obchodní cesty, která vedla do země na jih od Velkého Mouřenínska. Do země, odkud pocházely ty zlaté sošky a jejíž bohatství je větší než bohatství celého Saracénska i Velkého Saracénska dohromady. Na dobré lodi s dobrou posádkou by se ta cesta zvládnout dala.

Úlf se odmlčel a Odd se zeptal:

„A nepřipadá ti zvláštní, že ti tohle všechno vyprávěl?“

„Doufal, že sebe a své blízké zachrání před otroctvím. Prosil o propuštění a o převoz pro sebe a svou rodinu do Velkého Saracénska za to, že nám ukáže cestu.“

„Říkal o té zemi plné zlata ještě něco?“

„Že prý je krásná a bohatá. Domy tam jsou z kamene a hlíny, hory plné zlatonosné rudy. Hluboké šachty vedou k pokladům. Říkal, že se zdatnými muži by se ta země dala vyplenit mečem, protože je málo opevněná a tamní lidé neumějí zacházet se zbraněmi. V dávných dobách před nástupem Římské říše tam vedla tajná obchodní stezka národa, který si říkal Féniciané. Odtud pocházelo jejich bohatství. I poté co jejich velké město Kartágo bylo poraženo a srovnáno se zemí, po té stezce obchod dál tajně pokračoval. Dvě cesty za stovku let. Říkal, že poslední loď se odtamtud vrátila před padesáti lety. Sám tam nikdy nebyl, ale tvrdil, že umí číst staré fénické znaky na pergamenu a mohl by nás tam dovést.“

Zvažovali jsme to. Já bych se tam vydal, ale většina mužů chtěla zpátky nebo na východ do Miklagardu.

Vystoupil jsem tedy v Katalánsku z lodi a jako podíl na kořisti jsem dostal starce a jeho příbuzné. Chtěl jsem ho vzít do Velkého Saracénska a najít zbytek zlata a mapu. On však onemocněl a brzy měl na kaňanku. Požádal jsem ho, aby nakreslil mapu, podle které bych onu skalní jeskyni našel sám. Udělal to a řekl mi, že v Římě žijí poslední dva lidé, kteří ještě rozumějí fénickému písmu. Po jeho smrti jsem propustil jeho rodinu na svobodu a zaplatil vlivnému muži ve městě za to, že je nechá u sebe bydlet a pracovat.

Do Říma jsem se dostal před několika měsíci. Na prachbídne lodi, jako je tamhle.“

Kývl pohrdavě směrem k špatně udržované arabské plachetnici dhau, která kotvila kus dál proti proudu řeky.